

ارتباط بین برخی ویژگی‌های روان‌شناسی و شخصیتی با خشونت منجر به قتل

رضا نظری: دانشجوی دکتری روانشناسی، گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران

فرهاد کهرآزنی: دانشیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران (* نویسنده مسئول)

Farhad_kahrazaei@ped.usb.ac.ir

غلامرضا ثناگوی محرر: استادیار، گروه روانشناسی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

ویژگی‌های روان‌شناسی،

ویژگی‌های شخصیتی،

خشونت،

قتل

زمینه و هدف: خشونت یکی از پدیده‌های آسیب‌زایی اجتماعی است که قدمتی به درازای تاریخ دارد. هدف از انجام تحقیق حاضر تعیین ارتباط بین برخی ویژگی‌های روان‌شناسی و شخصیتی با خشونت منجر به قتل بود.

روش کار: روش انجام تحقیق حاضر بدین صورت بود که محقق ابتدا به زندان ایرانشهر مراجعه کرد و پس از توضیح هدف از انجام تحقیق و جلب رضایت مسئولین، از بین مردان شهرستان ایرانشهر که به دلیل ارتکاب به قتل در زندان بودند، تعداد ۴۰ نفر به عنوان نمونه دسترس انتخاب شدند. سپس پرسشنامه‌های پنج‌عاملی ویژگی‌های شخصیتی نتو (۱۹۸۵)، عزت نفس آیزنک (۱۹۷۶)، پرسشنامه خویشتن‌داری نیک‌منش (۱۳۸۶)، پرسشنامه باورهای خطر ساز هاشمی (۱۳۸۸) و پرسشنامه پرخاشگری باس و پری (۱۹۹۲) بین آنها توزیع و جمع‌آوری شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بین ویژگی شخصیت، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی با خشونت و مولفه‌های آن ارتباط منفی و معناداری وجود دارد. اما بین روان‌زندگی، درون‌گرایی-برون‌گرایی و اشتیاق به تجارب نو با خشونت و مولفه‌های آن ارتباط معناداری وجود ندارد. همچنین مشخص شد بین عزت نفس و خویشتن‌داری و مولفه‌های آن با خشونت و مولفه‌های آن ارتباط منفی معناداری وجود دارد. نهایتاً اینکه بین باورهای خطرناک با خشونت و مولفه‌های آن ارتباط مثبت معناداری وجود دارد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پیشنهاد می‌شود مسئولین و خانواده‌ها به ویژگی‌های روان‌شناسی و شخصیتی بیشتر توجه داشته باشند.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Nazari R, Kahrazaei F, Sanagoy moharer G. The Relationship between Some Psychological and Personality Traits with Violence Leading to Murder. Razi J Med Sci. 2023(16 Oct);30:113.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 4.0 صورت گرفته است.

The Relationship between Some Psychological and Personality Traits with Violence Leading to Murder

Reza Nazari: PhD Student in Psychology, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Zahedan Branch, Islamic Azad University, Zahedan, Iran

Farhad Kahrazaei: Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Sistan and Baluchestan University, Zahedan, Iran (* Corresponding Author) Farhad_kahraz@ped.usb.ac.ir

Gholamreza Sanagoy moharer: Assistant Professor, Department of Psychology, Zahedan Branch, Islamic Azad University, Zahedan, Iran

Abstract

Background & Aims: Researchers believe that murder is considered as a form of violence or aggression and as one of the social harms and crimes. This crime or perversion has a social nature and occurs mostly in interpersonal and intergroup interactions that endanger the social security of individuals and groups. In the theoretical and abstract field, the phenomenon of murder can be studied from different angles and dimensions of biological, psychological and sociological (3).

Various factors have been mentioned in explaining the factors leading to violence. Personality traits may be one of the most important variables associated with violence. One of the most widely used personality patterns in psychological research is the five-factor personality pattern. The five-factor pattern of personality is the predominant characteristics of individuals in each of the components: neuroticism, extraversion, agreement, conscientiousness, and longing for new experiences (8).

Another view is the theory of self-control. Much research has been done on the theory of self-control. Such as: the relationship between parents and relatives and low self-control with violence (9), the relationship between self-control with personality traits and impulsivity (10), the study of domestic violence and adolescents: with the mediating role of self-control, support Social, Religiosity and Welfare (11), The effect of self-control training on re-arrest and the relationship between high-risk behaviors and self-control (12).

Another theory that explains violence is the theory of self-esteem. Low self-esteem leads to the formation of a subculture of violence because conventional sources of self-esteem are not available and therefore aggression is taken as an alternative source (13).

Dangerous beliefs can be mentioned as other influential factors in the occurrence of violence and murder. Dangerous beliefs refer to the belief in values that emphasize the realization of the right personally and the achievement of goals and problem solving through the use of physical force. Elias (2013), in a study showed that there is a relationship between violent behavior and culture and in some societies there are very positive attitudes towards violent behavior (14). In view of the above, careful study and scientific research on risk factors and the spread of violence leading to murder in the city of Iranshahr seems necessary.

Methods: The present research is descriptive-survey and applied. For the present study, he selected 40 available men from Iranshahr prison due to violence and murder. Then the Performance Assessment Questionnaire (FAD) has six components of problem solving, communication, maps, emotional companionship, emotional intercourse, behavior control and overall performance, Perceived Social Support Questionnaire (MSPSS) with 3 components of social support by family, support Socially received by friends and social support received by others and the Socio-Economic Status Questionnaire of Power (2013) with 4 components of income, economic class, education and housing status were distributed and collected among the subjects. Finally, descriptive statistics, Kalmogorov-Smirnov test and Pearson correlation coefficient were used to analyze the data.

Keywords

Psychological characteristics, Personality characteristics, Violence, Murder

Received: 03/07/2023

Published: 16/10/2023

Results: The results of data analysis showed that there is a negative and significant relationship between personality trait, agreement and conscientiousness with violence and its components, with violence and its components, ie with the rise of a variable, the variable It also increases, but there is no significant relationship between psychosis, introversion-extroversion, and the desire for new experiences with violence and its components other than anger.

Another finding of the present study showed that there is a significant relationship between self-esteem and violence and its components (physical violence, verbal violence, anger and hostility).

Finally, in the present study, it was found between self-control and its components (impulse impulse, physical versus mental, simple task performance, selfishness, nervousness, memory seeking) with violence and its components (physical violence). Verbal violence, hostility and hostility (on the one hand) and dangerous beliefs have a significant relationship with violence and its components on the other hand.

Conclusion: Explaining the role of adaptive personality traits in reducing aggression, it can be said that agreeability is one of the five major personality factors that is considered as the most important predictor of aggression. This factor indicates the type of relationship one has with oneself and others. The person who agrees is basically altruistic, feels empathy for others and is eager to help them, and believes that others have the same relationship with him. They also have fewer interpersonal conflicts and better mental health (8).

Another finding showed that there is a significant negative relationship between self-esteem and violence and its components. In this regard, Tracy and Robbins (2003) also state that individuals protect themselves from feelings of inferiority and shame by blaming external factors for their failures that lead to feelings of hostility and anger towards others. Thus, in people with low self-esteem, aggression is valued as a reaction to past bad experiences or as a compensation for self-esteem (26).

Another finding showed that there is a significant positive relationship between risky beliefs and violence. Everyone can change the course of their life with the beliefs they have in their treasury. Beliefs about individuals and the world are both important features of a person's basic hypotheses (27). Man is a social being and living in society, in his mind and psyche forms a set of beliefs and thoughts that when any behavior occurs, he tries to establish harmony and homogeneity with his mental beliefs and external behaviors. Habit and habit are the two main factors in human behavior. Custom sets a set of accepted beliefs about the approval of each individual in that community through practice and repetition in the subconscious to harmonize with the custom of the community and because any kind of inconsistency or opposition to social custom leads to punishment and rejection in the community. Over time, the customary beliefs of society are institutionalized in individuals. One of the dangerous beliefs in traditional societies, especially in Balochistan, is the strong emphasis on categories such as revenge and violence, which have come in the form of many proverbs and epic stories in popular literature. And it seems that this literature has had a great impact on the collective subconscious of individuals and is manifested in the form of violence and murder in society and is referred to as revenge, zeal, courage and masculinity, and more dangerously, a positive and Most of the society approves of such violent behaviors (15).

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Nazari R, Kahrazaei F, Sanagoy moharer G. The Relationship between Some Psychological and Personality Traits with Violence Leading to Murder. Razi J Med Sci. 2023(16 Oct);30.113.

*This work is published under CC BY-NC-SA 4.0 licence.

مقدمه

قتل یکی از بزرگترین جنایات بشری است که با وجود وضع قوانین مختلف برای پیشگیری از وقوع این جرم، همواره تمامی جوامع با آن دست به گریبان هستند. مسائل مالی، اختلاف سلیقه، جنون آنی، رفتارهای جنسی نامتعارف، خشونت، دشنام و ناسزاگویی، حتی دوست داشتن و احساس تعلق از عواملی است که هر روز به عنوان انگیزه‌های قتل در صفحه حوادث روزنامه‌ها درج می‌شود (۱). در سال‌های اخیر شاهد وقوع قتل‌های متعدد در سطح جامعه هستیم که مرتکبان آن به دلائل و انگیزه‌های گوناگون همانند قتل‌های اقتصادی، اعتقادی، فرهنگی، اجتماعی، عشقی، ناموسی، انتقام و امثال آن با روش‌های مختلفی این کار را انجام می‌دهند (۲).

محققین معتقدند قتل به مثابه یکی از اشکال خشونت یا پرخاشگری و به عنوان یکی از آسیب‌های اجتماعی و جرم محسوب می‌شود. این جرم یا کجروی ماهیتی اجتماعی داشته و بیشتر در تعاملات بین شخصی و بین گروهی رخ می‌دهد که امنیت اجتماعی افراد و گروه‌ها را در معرض خطر قرار می‌دهد. در عرصه تئوریک و انتزاعی پدیده قتل را می‌توان از زوایا و ابعاد مختلف زیست‌شناختی، روان‌شناختی و جامعه‌شناختی مورد بررسی قرار داد (۳).

خشونت رفتاری است که دامنه‌ی آن از تحقیر، تهدید، فحاشی، ضرب و جرح، تخریب اموال و قتل را در می‌گیرد. رفتار خشونت‌آمیز در همه جا و همه روزه مشاهده می‌شود و بر شمار قربانیان آن بخصوص در میان اقشار ضعیف و کم‌درآمد افزوده می‌شود (۴). پدیده خشونت هم دارای بعد فردی است و هم اجتماعی که رفتار و روابط انسان را در هر دو بعد شخصی و اجتماعی تحت تاثیر قرار می‌دهد و روابط خصمانه و نفرت‌انگیز را جایگزین روابط انسانی و احترام‌آمیز می‌نماید. خشونت سلامت جسمی و روانی افراد و اجتماع را تهدید می‌کند و از اینکه افراد تمام توان خود را صرف خواسته‌ها و اهداف تحصیلی و شغلی نمایند ممانعت به عمل می‌آورد. رفتار خشونت‌آمیز علاوه بر آثار مقطعی و کوتاه مدت دارای آثار و پیامدهای جسمانی و روانی بلند مدت هم برای قاتلین و هم قربانیان است (۵). امروزه در جامعه رفتارهای خشونت‌آمیز به یک

معضل و آسیب اجتماعی رو به رشد و به عنوان رفتاری عادی و معمول تبدیل شده است (۶). قتل به مثابه یکی از اشکال خشونت یا پرخاشگری و به عنوان یکی از آسیب‌های اجتماعی جرم محسوب می‌شود. این کجروی ماهیتی اجتماعی داشته و بیشتر در تعاملات بین شخصی و بین گروهی رخ می‌دهد که امنیت اجتماعی افراد و گروه‌ها را در معرض خطر قرار می‌دهد (۳).

در تبیین عوامل منجر به خشونت به عوامل مختلفی اشاره شده است. ویژگی‌های شخصیتی ممکن است یکی از مهم‌ترین متغیرهای مرتبط با خشونت باشند. ویژگی‌های شخصیتی اشخاص و تفاوت‌های فردی آنان منجر به واکنش‌های متفاوت به شرایطش شرایط استرس‌زا خواهد شد. در سطح فردی، بسیاری از مردم غالباً افکار و تکانش‌های پرخاشگرانه دارند و نحوه کنار آمدن آنها با این افکار، اثرات گسترده بر سلامت و روابط بین فردی آنها بر جای می‌گذارد (۷). یکی از پرکاربردترین الگوهای شخصیتی در پژوهش‌های روان‌شناسی، الگوی پنج‌عاملی شخصیت است. الگوی پنج‌عاملی شخصیت ویژگی‌های غالب افراد در هر یک از مؤلفه‌های: روان‌نژندی، برون‌گرایی، توافق‌جویی، وظیفه‌شناسی، و اشتیاق به تجارب تازه می‌باشد (۸).

یکی دیگر از این نظرها، نظریه خویش‌داری می‌باشد. خویش‌داری به عنوان عامل اولیه اجتماعی شدن معرفی شده و در نتیجه وقوع هر گونه رفتار مخاطره‌آمیز و انحرافی از ویژگی خویش‌داری پایین مرتبط شده است. مدیریت ناقص والدین منجر به خویش‌داری پایین می‌شود که در طول زندگی بر انتخاب‌های فردی افراد اثر می‌گذارد. در ارتباط با نظریه خویش‌داری تحقیقات زیادی انجام شده است. از قبیل: بررسی ارتباط روابط والدین و خویشاوندان و خویش‌داری پایین با خشونت (۹)، بررسی ارتباط خویش‌داری با ویژگی‌های شخصیتی و تکانشگری (۱۰)، بررسی خشونت در خانواده و نوجوانان: با نقش میانجیگری خویش‌داری، حمایت اجتماعی، دینداری و بهزیستی (۱۱)، بررسی تاثیر آموزش خویش‌داری بر دستگیری مجدد و ارتباط رفتارهای پرخطر با خویش‌داری (۱۲).

نظریه دیگری که تبیین خشونت پرداخته است نظریه عزت نفس است. عزت نفس به ادراکی گفته می‌شود که فرد نسبت به ارزشمند بودن خود دارد. برخی از محققین

گریز سریع از محل جرم، پایین بودن سطح سواد و آموزش، نداشتن مهارت‌های کنترل خشم و قرار گرفتن مسیر عبور قاچاقچیان مواد مخدر و تجارت مواد افیونی، این شهرستان را در معرض انواع خشونت، بخصوص خشونت‌های منجر به قتل قرار داده است

با توجه به مطالب ذکر شده، مطالعه دقیق و انجام پژوهش علمی در خصوص عوامل مخاطرآمیز و گسترش خشونت‌های منجر به قتل در شهرستان ایرانشهر ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به مرکزیت جغرافیایی و فرهنگی ایرانشهر در استان سیستان و بلوچستان و تجمیع اقوام و طوایف مختلف در این شهرستان و تاثیر گذاری تحولات و حوادث امنیتی آن بر دیگر مناطق استان، اهمیت انجام این پژوهش بیشتر نمایان می‌شود. در نهایت، از بُعد عملی و کاربردی، این تحقیق می‌تواند یک ارزیابی علمی از وضعیت از عوامل مخاطره آمیز و محافظت کننده خشونت های منجر به قتل در جامعه چند قومی ایرانشهر، که خلأ آن کاملاً مشخص است، ارائه دهد و راهبردهای مناسبی برای رفع چالش‌های موجود در این زمینه ارائه نماید.

روش کار

تحقیق حاضر از نوع توصیفی-پیمایشی و کاربردی است. برای انجام تحقیق حاضر ابتدا محقق به سازمان زندان‌های استان مراجعه کرده و پی‌اخذ مجوزهای لازم به زندان شهرستان ایرانشهر مراجعه کرده و پس از توضیح هدف از انجام تحقیق و جلب رضایت مسئولین افراد واجد شرایط (مردانی که به دلیل خشونت و ارتکاب به قتل در زندان به سر می‌برند) را شناسایی کرده و از بین افراد جامعه تعداد ۴۰ نفر را به عنوان نمونه در دسترس انتخاب کرد. سپس پرسشنامه‌های ویژگی‌های شخصیتی نئو، خویش‌نماری، عزت‌نفس، باورهای خطرناک و خشونت باس پری بین آزمودنی‌ها توزیع و جمع‌آوری شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ استفاده شد.

پرسشنامه ۵ عاملی ویژگی‌های شخصیتی نئو:
این پرسشنامه ۶۰ سؤالی دارد و برای ارزیابی ۵ عامل

عزت نفس را به عنوان یک عامل خطرناک برای رفتار پرخاشگرانه شناسایی کردند. باور مرسوم در بین روانشناسان این است که عزت نفس پایین اصلی‌ترین پیش‌بینی‌کننده خشونت و پرخاشگری است. افرادی که دارای عزت نفس پایین هستند سعی می‌کنند با تسلط و پرخاشگرانه بر دیگران عزت نفس پایین خود را افزایش دهند. دیدگاه دیگر این است که عزت نفس پایین باعث بروز گرایش به خطرپذیری در گروه‌های خشن می‌گردد. عزت نفس پایین منجر به شکل‌گیری یک خرده فرهنگ از خشونت می‌گردد زیرا منابع متداول عزت نفس در دسترس نمی‌باشد و به همین دلیل پرخاشگری به عنوان یک منبع جایگزین در گرفته می‌شود (۱۳).

از باورهای خطرناک به عنوان عوامل تاثیرگذار دیگری در بروز خشونت و قتل می‌توان یاد کرد. منظور از باورهای خطرناک، اعتقاد بر ارزش‌های است که برای احقاق حق به طور شخصی و دستیابی به اهداف و حل مسئله از طریق استفاده از قدرت بدنی تاکید دارند. الیاس (۲۰۱۳)، در پژوهشی نشان داد که بین رفتار خشن و فرهنگ ارتباط وجود دارد و در برخی جوامع نسبت به رفتار خشن نگرش‌های بسیار مثبتی وجود دارد (۱۴).

کشف و ریشه و علل بوجود آورنده رفتارهای خشونت آمیز و شناخت پیامدهای آن و راهکارهای پیشگیری، در هر جامعه ای باید به طور جداگانه و با توجه خصوصیات سنتی و جغرافیایی، سیاسی، فرهنگی و آداب و رسوم محلی آن جامعه بررسی شود تا بتوان روشی مناسب برای همان جامعه اتخاذ کرد. استان سیستان و بلوچستان یکی از استان‌های مرزی و دارای شرایط ویژه است با توجه به موقعیت مرزی، نبودن فرصت‌های شغلی و درآمدزایی، حاشیه‌نشینی، بالا بودن نرخ بیسوادی و بافت فرهنگی جامعه، زمینه بروز آسیب‌های اجتماعی و جرم‌بالاست. ایرانشهر به عنوان یکی از شهرستان‌های پرجمعیت استان سیستان و بلوچستان دارای بافتی طایفه‌ای و عشیره‌ای است که مستعد خشونت‌های قومی می‌باشد. تعصبات مذهبی، شرایط سخت آب و هوایی، جغرافیای خاص و امکان

سوال) را علامت بزند. البته در دستوالعمل پرسشنامه از فرد خواسته می شود که تا حد امکان پاسخ نمی داند را انتخاب نکند. هر چه نمره فرد در این پرسشنامه بیشتر باشد عزت نفس بیشتری دارد. نحوه نمره گذاری سوالات به این صورت است که در مورد سوالات شماره ۱، ۲، ۵، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۶، ۲۲، ۲۳، ۲۹، ۳۰ گزینه بله ۱ امتیاز و گزینه خیر صفر امتیاز دریافت خواهد نمود. در مورد سوالات شماره ۳، ۴، ۶، ۷، ۸، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷ و ۲۸ گزینه خیر ۱ امتیاز و گزینه بله ۰ امتیاز دریافت خواهد کرد. همچنین در مواردی که گزینه علامت سوال (؟) انتخاب گردد نیم نمره (۰/۵) از امتیاز کسب خواهد گردید. نهایتاً برای بدست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه، مجموع امتیازات تک تک سوالات با هم جمع می شوند. این امتیاز دامنه ای از ۰ تا ۳۰ خواهد داشت. نمرات بالاتر نشان دهنده عزت نفس بالاتر شخص پاسخ دهنده خواهد بود و برعکس. هرمزی نژاد (۱۳۸۰) روایی این پرسشنامه را برای دانشجوین دختر ۰/۷۴ و برای دانشجوین پسر ۰/۷۹ گزارش کرده است. ضریب پایایی آن با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۸ و با استفاده از روش تنصیف ۰/۸۷ گزارش شده است. ضریب پایایی این آزمون با روش آلفای کرونباخ در این پژوهش ۰/۸۵ می باشد.

باورهای خطر ساز: این پرسشنامه شامل نه گویه در قالب موافقم، مخالفم و نظری ندارم و نمره آزمودنی جمع گویه ها می باشد. این پرسشنامه توسط هاشمی در سال ۱۳۸۸ ساخته شد و آلفا کرونباخ ۰/۶۶ در این پژوهش بدست آمده است.

پرسشنامه سنجش پرخاشگری: این پرسشنامه توسط باس و پری در سال ۱۹۹۲ ساخته شد پرسشنامه ۲۹ سوال دارد و چهار زیر مقیاس پرخاشگری فیزیکی (۱، ۵، ۹، ۱۳، ۱۷، ۲۱، ۲۴، ۲۶، ۲۸)، پرخاشگری کلامی (۲، ۶، ۱۰، ۱۴، ۱۸)، خشم (۳، ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۲، ۲۹) و خصومت (۴، ۸، ۱۲، ۱۶، ۲۰، ۲۳، ۲۵، ۲۷) را می سنجد و در مقیاس پنج درجه ای لیکرت از بسیار مخالفم ۱ تا بسیار موافقم ۵ نمره گذاری می شود گویه های ۲۴ و ۲۹ به صورت معکوس

اصلی شخصیت (روان نژندی، برون گرایی- درون گرایی، اشتیاق به تجارب تازه، توافق پذیری و وظیفه شناسی) به کار می رود و بر اساس طیف ۵ درجه ای لیکرت از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم نمره گذاری می شود. در حال حاضر آزمون ۵ عاملی NEO کاربرد جهانی دارد و به منظور تحقیق به زبان های چکوسلواکی، عربی، هلندی، فرانسوی، آلمانی، ژاپنی، نروژی، لهستانی و سوئدی ترجمه شده است. پرسشنامه شخصیتی NEO-FFI توسط مک کری و کاستاروی ۲۰۸ نفر از دانشجویان آمریکایی به فاصله سه ماه اجرا گردید که ضرایب اعتبار آن بین ۰/۸۳ تا ۰/۷۵ به دست آمده است. در پژوهش آتش روز (۱۳۸۶) با استفاده از روش همسانی درونی، ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از ۵ صفت: روان آزدگی خوبی، برون گرایی، گشودگی، سازگاری و وجدانی بودن به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۵۵، ۰/۲۷، ۰/۳۸ و ۰/۷۷ به دست آمد. نحوه ارزیابی هر مولفه به این صورت است که روان نژندی شامل سوالات ۱ و ۶ و ۱۱ و ۱۶ و ۲۱ و ۲۶ و ۳۱ و ۳۶ و ۴۱ و ۴۶ و ۵۱ و ۵۶ می باشد. برون گرایی- درون گرایی شامل سوالات ۲ و ۷ و ۱۲ و ۲۷ و ۳۲ و ۳۷ و ۴۲ و ۴۷ و ۵۲ و ۵۷ می باشد. اشتیاق به تجارب تازه شامل سوالات ۳ و ۸ و ۱۳ و ۱۸ و ۲۳ و ۲۸ و ۳۳ و ۳۸ و ۴۳ و ۴۸ و ۵۳ و ۵۸ می باشد. توافق پذیری شامل سوالات ۴ و ۹ و ۱۴ و ۱۹ و ۲۴ و ۲۹ و ۳۴ و ۳۹ و ۴۴ و ۴۹ و ۵۴ و ۵۹ می باشد. وظیفه شناسی شامل سوالات ۵ و ۱۰ و ۱۵ و ۲۰ و ۲۵ و ۳۰ و ۳۵ و ۴۰ و ۴۵ و ۵۰ و ۵۵ و ۶۰ می باشد.

پرسشنامه خویشتن داری: این پرسشنامه توسط نیکمنش در سال ۱۳۸۶ ساخته شده است که پنج گزینه ای و بر اساس طیف لیکرت می باشد که دارای شش مولفه تکانشی بودن، عملکرد بر اساس وظایف ساده، مخاطره جویی، فیزیکی در مقابل ذهنی بودن، دگرخواهی در مقابل خودخواهی و عصبیت می باشد. پایایی این آزمون با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷ در این پژوهش می باشد.

پرسشنامه عزت نفس آیزنک (ESI): این پرسشنامه دارای ۳۰ سوال است که آزمودنی باید برای هر یک از سوالات پاسخ بلی، خیر یا نمی داند (علامت

مولفه‌های آن، بین با خشونت و مولفه‌های آن ارتباط منفی و معناداری وجود دارد یعنی با بالا رفتن یک متغیر، متغیر دیگر نیز افزایش می‌یابد اما بین روان‌زندگی، درون‌گرایی-برون‌گرایی، و اشتیاق به تجارب نو با خشونت و مولفه‌های آن به جز خشم ارتباط معناداری وجود ندارد.

یافته دیگر تحقیق حاضر نشان داد بین عزت نفس با خشونت و مولفه‌های آن (خشونت فیزیکی، خشونت کلامی، خشم و خصومت) ارتباط معناداری وجود دارد (جدول ۲).

نهایتاً در تحقیق حاضر مشخص شد بین خویش‌تن‌داری و مولفه‌های آن (تکانش عدم کنترل تکانه، فیزیکی در مقابل ذهنی بودن، عملکرد وظایف ساده، خودخواهی، عصبیت، جست و جوی خاطره) با خشونت و مولفه‌های آن (خشونت فیزیکی، خشونت کلامی، خصم و خصومت) از یک طرف و باورهای خطرناک با خشونت و مولفه‌های آن از طرف دیگر ارتباط معناداری وجود دارد (جدول ۳).

نمره گذاری می‌شوند. نمره کل برای پرخاشگری با مجموع نمرات زیر مقیاس‌ها بدست می‌آید و دامنه آن از ۲۹ تا ۱۴۵ می‌باشد که نمرات بالا نشانه پرخاشگری بیشتر است. روایی و پایایی این آزمون مطلوب گزارش شده است. در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ بدست آمده است.

در انتها و پس از جمع‌آوری اطلاعات، از آمار توصیفی اندازه‌های مرکزی (میانگین، میانه و نما) و شاخص پراکندگی انحراف معیار برای توصیف داده‌ها و از آزمون‌های کالموگروف اسمیرنوف جهت بررسی توزیع طبیعی داده‌ها و ضریب همبستگی پیرسون جهت آزمون سوالات تحقیق استفاده شد. تمام تحلیل‌های آماری با نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ انجام شد.

یافته‌ها

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد بین ویژگی شخصیت، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی با خشونت و

جدول ۱- نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون ویژگی‌های شخصیتی و خشونت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	خشونت	خشونت فیزیکی	خشونت کلامی	خشم	خصومت
ویژگی شخصیت	همبستگی	۰/۵۲۰	۰/۴۵۴	۰/۳۴۵	۰/۵۵۸	۰/۴۶۲
روان‌زندگی	سطح معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۳	۰/۰۲۹	۰/۰۰۱	۰/۰۰۳
درون‌گرایی، برون‌گرایی	همبستگی	۰/۲۸۹	-۰/۲۴۵	۰/۱۵۶	۰/۳۵۲	۰/۲۴۱
اشتیاق به تجارب نو	سطح معناداری	۰/۰۷۰	۰/۱۲۷	۰/۳۳۵	۰/۰۲۶	۰/۱۳۴
توافق‌پذیری	همبستگی	۰/۴۹۵	۰/۴۶۰	۰/۳۱۶	۰/۵۴۱	۰/۴۲۲
وظیفه‌شناسی	سطح معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۳	۰/۰۴۷	۰/۰۰۱	۰/۰۰۷
	همبستگی	۰/۳۰۶	۰/۱۹۴	۰/۲۰۳	۰/۳۶۰	۰/۲۶۱
	سطح معناداری	۰/۰۵۵	۰/۲۳۱	۰/۲۰۹	۰/۰۲۳	۰/۱۰۴
	همبستگی	۰/۵۳۵	۰/۴۴۹	۰/۳۸۰	۰/۵۱۲	۰/۵۷۰
	سطح معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۴	۰/۰۱۶	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
	همبستگی	۰/۴۷۶	۰/۴۷۹	۰/۳۳۷	۰/۴۸۴	۰/۳۸۸
	سطح معناداری	۰/۰۰۲	۰/۰۰۲	۰/۰۳۳	۰/۰۰۲	۰/۰۱۳

جدول ۲- نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون در ارتباط با عزت نفس و خشونت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	خشونت	خشونت فیزیکی	خشونت کلامی	خشم	خصومت
عزت نفس	همبستگی	-۰/۹۲۵	-۰/۸۱۷	-۰/۸۰۷	-۰/۸۷۲	-۰/۹۴۴
	سطح معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱

جدول ۳- نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون مربوط به خوشتن داری و باورهای خطرناک با خوشونت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	خوشونت	خوشونت فیزیکی	خوشونت کلامی	خشم	خصوصیت
خوشتن داری	همبستگی	-۰/۴۰۰	-۰/۴۵۵	-۰/۳۱۴	-۰/۳۵۳	-۰/۳۳۸
تکانش عدم کنترل	سطح معناداری	۰/۰۱۱	۰/۰۰۳	۰/۰۴۸	۰/۰۲۵	۰/۰۳۳
تکانه	همبستگی	-۰/۴۳۸	-۰/۴۰۶	-۰/۳۰۴	-۰/۴۲۲	-۰/۴۶۲
فیزیکی در مقابل	سطح معناداری	۰/۰۰۵	۰/۰۰۹	۰/۰۴۷	۰/۰۰۷	۰/۰۰۳
ذهنی بودن	همبستگی	-۰/۵۰۶	-۰/۴۷۹	-۰/۳۷۲	-۰/۴۷۹	-۰/۵۳۶
عملکرد وظایف ساده	سطح معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۲	۰/۰۱۸	۰/۰۰۲	۰/۰۰۱
خودخواهی	همبستگی	-۰/۵۱۱	-۰/۵۴۱	-۰/۳۱۳	-۰/۴۹۴	-۰/۴۶۶
عصبیت	سطح معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۴۹	۰/۰۰۱	۰/۰۰۲
جست و جوی خاطره	همبستگی	۰/۴۹۸	۰/۵۳۰	۰/۳۲۹	۰/۴۶۲	۰/۴۸۰
	سطح معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۳۸	۰/۰۰۳	۰/۰۰۲
	همبستگی	۰/۴۶۲	۰/۴۷۹	۰/۵۳۶	۰/۳۴۲	۰/۴۱۴
	سطح معناداری	۰/۰۰۳	۰/۰۰۲	۰/۰۰۱	۰/۰۳۱	۰/۰۰۸
	همبستگی	۰/۴۹۵	۰/۵۲۴	۰/۳۱۸	۰/۴۷۱	۰/۴۶۱
	سطح معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۴۵	۰/۰۰۲	۰/۰۰۳
باورهای خطرناک	همبستگی	۰/۴۵۳	۰/۴۰۶	۰/۴۲۹	۰/۴۵۴	۰/۳۵۹
	سطح معناداری	۰/۰۰۳	۰/۰۰۹	۰/۰۰۶	۰/۰۰۳	۰/۰۲۳

بحث

است که دیگران نیز با اون همین رابطه را دار ند. همچنین تا تعارض های بین فردی کمتری دار ند و سلامت روانی بیشتری برخوردارند (۸). رویه های این بار عامل عبارتند از: اعتماد، رو راستی، نوع دوستی، قبول کردن، تواضع و دل رحم بودن (۱۸). صفاتی که در این عامل مشخص شده است فراهم کننده زمینه بروز رفتارهای اجتماعی مطلوب یا به احتمال به عبارت دیگر احتمال بروز این رفتار را بیشتر می کند همین امر می تواند گرایش پرخاشگری را در افراد کاهش دهد و در حقیقت پرخاشگری در افرادی هست که به دنبال صدمه زدن به دیگران و رفتارهای تلافی جویانه هستند، در حالی که افراد توافق پذیر بیشتر بر گذشت، همکاری و کمک به دیگران تاکید دارند.

در خصوص اثر منفی وظیفه گرایی بر پرخاشگری می توان گفت این ویژگی در برگیرنده کنترل تکانه هایی است که جامعه معین کرده و نشان دهنده رفتار وظیفه مدار و هدف مدار مانند تفکر قبل از اقدام، پیروی از هنجارها، برنامه ریزی و سازماندهی و مقدم شمردن وظایف می باشد. همچنین شامل حس کفایت، وظیفه شناسی و نیاز به پیشرفت و سازماندهی، نظم، قابلیت

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که بین ویژگی شخصیت، توافق پذیری و وظیفه شناسی با خوشونت و مولفه های آن ارتباط منفی و معناداری وجود دارد یعنی با بالا رفتن یک متغیر، متغیر دیگر نیز کاهش می یابد اما بین روان زندگی، درون گرایی-برون گرایی و اشتیاق به تجارب نو با خوشونت و مولفه های آن به جزء خشم ارتباط معناداری وجود ندارد. یافته پژوهش حاضر با پژوهش های: بارلت و آندرسون (۲۰۱۲)، جینسن، و همکاران (۲۰۰۷)، بتن کورت و همکاران مطابقت دارد که همه این پژوهش ها ارتباط منفی معنادار بین توافق پذیری و وظیفه شناسی با خوشونت را تایید کردند (۱۷-۱۵).

در تبیین نقش ویژگی شخصیت توافق پذیری در کاهش پرخاشگری می توان گفت که توافق پذیری یکی از پنج عامل بزرگ شخصیت است که به عنوان مهمترین پیش بینی کننده پرخاشگری محسوب می شود. این عامل نوع رابطه فرد با خود و دیگران را نشان می دهد. فرد موافق اساساً نوع دوست است، احساس همدردی با دیگران می کند و مشتاق کمک به آنها است و معتقد

ندارد در واقع همه پژوهش‌های ذکر شده بر وجود رابطه منفی تاکید دارند (۲۳، ۱۷، ۲۴).

یافته دیگر نشان داد بین عزت نفس با خشونت و مولفه‌های آن (خشونت فیزیکی، خشونت کلامی، خشم و خصومت) ارتباط معنادار منفی وجود دارد یعنی با کاهش عزت نفس میزان خشونت منجر به قتل افزایش می‌یابد. همچنین می‌توان خشونت را از روی عزت نفس پیش بینی نمود. نتایج یافته حاضر همسو با نتایج بامیستر و همکاران (۲۰۰۷) که بر نقش عزت نفس در کاهش پرخاشگری تاکید دارند (۲۵).

به منظور تبیین این یافته، با استناد به پژوهش روزنبرگ (۱۹۶۵) عزت نفس پایین ارتباط با جامعه را کم می‌کند و بر اساس نظریه پیوند اجتماعی، روابط ضعیف‌تر با جامعه هم‌نواپی با هنجارهای اجتماعی را کاهش و بزهکاری را افزایش می‌دهد. بنابراین، با توجه به این نظریه و نتایج پژوهش حاضر افرادی که از عزت نفس پایینی برخوردارند تمایل به انزوای اجتماعی و عدم ارتباط با جامعه و افراد جامعه را دارند و این عدم ارتباط با اجتماع منجر می‌شود که فرد مطابق با هنجارهای اجتماعی عمل نکند، پرخاشگری به عنوان رفتاری مخالف هنجارهای اجتماعی در افراد با عزت نفس پایین، به منظور نوعی واکنش نسبت به تهدیدهای ادراک شده دیده می‌شود. تریسی و رایبیز (۲۰۰۳) نیز بیان می‌کنند افراد خود را در مقابل احساس حقارت و شرم، از طریق مقصر دانستن عوامل بیرونی برای شکست‌هایشان که منجر به احساس خصومت و خشم نسبت به دیگران می‌شود حفظ می‌کنند. بنابراین، در افرادی با عزت نفس پایین پرخاشگری به عنوان نوعی واکنش نسبت به تجارب بد گذشته یا نوعی جبران برای حس خود ارزشمندی محسوب می‌شود (۲۶).

بین خویش‌نمندی و مولفه‌های آن (تکانش عدم کنترل تکانه، فیزیکی در مقابل ذهنی بودن، عملکرد وظایف ساده، خودخواهی، عصبیت، جست و جوی خاطره) با خشونت و مولفه‌های آن (خشونت فیزیکی، خشونت کلامی، خصم و خصومت) ارتباط منفی معناداری وجود دارد. گانفردسون و هیرشی (۱۹۹۰) درباره‌ی علل خویش‌نمندی و پایین صریحا اعلام می‌کنند:

اعتماد، سخت کوشی خودتنظیمی، وقت شناسی و استقامت می‌باشد (۱۹). مجموعه این ویژگی با شاخص‌هایی که می‌توان به سازگاری رفتاری و ارتباطات غیر پرخاشگرانه باشد هم بستگی دارد (۲۰). به نظر می‌رسد این ویژگی موجب می‌شود فرد کمتر به تجربه خطر و درگیری در روابط و موقعیت‌های خطرناک بپردازد و دوستی با همسالان پرخطر را محدود و فرصت‌های توسعه رفتار اجتماعی و مثبت را دنبال کند (۲۱). همچنین این ویژگی شخصیتی رابطه مثبتی با سلامت روان دارد. موارد ذکر شده می‌تواند تبیین مناسبی در جهت ارتباط معناداری منفی، وظیفه‌گرایی با پرخاشگری باشند

در خصوص تبیین عدم معناداری ویژگی شخصیتی گشودگی نسبت به تجربه، باید گفت این ویژگی شامل تخیل، زیباشناسی، احساسات، اعمال، عقاید و ارزش‌ها است به معنی آمادگی افراد برای پذیرش تغییرات زندگی است. افراد باز، انسان‌هایی هستند که نسبت به تجربه درونی و دنیای پیرامون کنج‌کار بوده و زندگی آنها سرشار از تجربه است. این افراد طالب لذت بردن از نظریات جدید و ارزش‌های غیرمعارف هستند در نظر بسیاری از روانشناسان گشودگی به تجربه، ممکن است معادل سالم‌تر بودن به نظر آید اما خصوصیت بارز این ویژگی این است که افراد متناسب با ضرورت‌های هر موقعیتی ایجاب می‌کنند، رفتار می‌کنند (۲۲). مک کری و کاستا به نقل از هیز و جوزف، (۲۰۰۳) عنوان می‌کنند که ویژگی شخصیتی گشودگی نسبت به تجربه، نسبت باعث می‌شود که شخص، هم حالت عاطفی مثبت و منفی را بیشتر تجربه کند. بنابراین، احتمالاً ارتباط مستقیمی بین این ویژگی و سلامت روان وجود ندارد بر این اساس می‌توان گفت فردی که دارای این ویژگی در مواجهه با موقعیت‌های خشونت‌زا دارای دو حس متناقض است. همین امر موجب می‌شود تا این ویژگی با پرخاشگری رابطه معنی‌داری نداشته باشد. همچنین یافته اینکه رابطه‌ای بین روان‌زندگی و برون‌گرایی با پرخاشگری وجود ندارد با پژوهش‌های: گرام و کولانی (۲۰۰۹)، جینسن، و همکاران (۲۰۰۷)، تن‌کورت و همکاران (۲۰۰۶)، شارپ و دسایبی (۲۰۰۱)، مطابقت

فراوان گذاشته است و بصورت خشونت و قتل در جامعه بروز پیدا می کند و به عنوان انتقام، غیرت، شجاعت و مردانگی از آن یاد می شود و خطرناکتر از این، حس مثبت و تایید اکثراً جامعه از اینگونه رفتارهای خشونت آمیز می باشد (۱۵). با توجه به اینکه برای اولین بار است که ارتباط بین ویژگی های روان شناسی و شخصیتی با خشونت منجر به قتل در داخل کشور انجام می شود که نقطه قوت تحقیق حاضر می باشد و اهمیت کنترل خشونت و در نتیجه کاهش عوارض منفی ناشی از خشونت، امید است با استفاده از نتایج این تحقیق بتوان دیدگاه روشنی در زمینه تاثیر ویژگی های روان شناسی و شخصیتی بر خشونت منجر به قتل در اختیار مسولین و روان شناسان قرار داد تا با استفاده از آن و ارائه راهکارهای آموزشی و فرهنگ سازی مناسب بتوان آثار منفی خشونت را به حداقل ممکن رساند. با این حال عدم رضایت تمام زندانیان جهت شرکت در تحقیق، عدم کنترل شرایط روانی آزمودنی ها هنگام تکمیل پرسشنامه ها تحت کنترل محقق نبود که ممکن است بر نتایج تحقیق تاثیر داشته باشد.

نتیجه گیری

با توجه به نتایج تحقیق و اهمیت کنترل خشونت پیشنهاد می شود مسئولین با برنامه ریزی دقیق و با استفاده از فرهنگ سازی و آموزش صحیح، اهمیت ویژگی های روان شناسی را برای خانواده و افراد جامعه روشن کنند شاید با شناخت این فاکتورها از میزان خشونت های منجر به قتل کاسته شود.

تقدیر و تشکر

در نهایت محقق از تمام کسانی که در به ثمر رسیدن این مقاله همکاری داشته اند تشکر و سپاسگزاری می کند. همچنین هیچگونه تضاد منافی وجود ندارد.

References

1. Davis MJ, Wells C, Squires PA, Hodgetts TJ, Lecky FE. Civillian firearm injury and death in England and Wales. *Emerg Med*. 2012;29(1):10-14.
2. Sedigh Sarvestani R. Social pathology, its

خویشتن داری پایین محصول آموزش، سرپرستی یا اجتماعی شدن است. تمام ویژگی های شخصیتی که با خویشتن داری پایین همبستگی دارند تمایل دارند که در غیاب پرورش، انضباط یا آموزش خود را نشان دهند. همچنین با توجه به تاثیر خویشتن داری بر خشونت نتایج پژوهش حاضر همخوان است با یافته های (هریس و همکاران، ۲۰۲۰)، ماو و همکاران، ۲۰۱۸) که همگی بر نقش خویشتن داری بر کاهش رفتار های مخاطره آمیز (خشونت) تاکید دارند مطابق (۹-۱۰).

یافته دیگر نشان داد بین باورهای خطر ساز با خشونت ارتباط معنادار مثبتی وجود دارد یعنی با افزایش باورهای خطر ساز میزان خشونت منجر به قتل افزایش می یابد. همچنین می توان خشونت را از روی باورهای خطر ساز پیش بینی نمود. هر فردی می تواند با باورهایی که در خزانه ذهن خود دارد، مسیر زندگی خود را تغییر دهد. باورهای مربوط به افراد و دنیا هر دو از خصیصه های مهم فرضیه های اساسی و بنیادین یک فرد محسوب می شوند (۱۲). همسو با یافته تحقیق حاضر پژوهش براون (۲۰۱۴)، نشان داد که بین رفتار خشن و فرهنگ ارتباط وجود دارد و در برخی جوامع نسبت به رفتار خشن نگرش های بسیار مثبتی وجود دارد (۱۴). انسان موجودی است اجتماعی و زندگی در اجتماع، در ذهن و روان او مجموعه ای از باورها و اندیشه ها را شکل می دهد که هنگام بروز هر نوع رفتار سعی می کند با باورهای ذهنی خویش و رفتارهای بیرونی هماهنگی و تجانس برقرار کند. عرف و عادت دو عامل اصلی در رفتار آدمی هستیم. عرف مجموعه باورهای پذیرفته شده در مورد تایید تک تک افراد آن جامعه در اثر تمرین و تکرار در به صورت ناخود آگاه خود را با عرف اجتماع هماهنگ می سازد و چون هر نوع عدم هماهنگی یا مخالفت با عرف اجتماعی تنبیه و طرد شدگی در اجتماع در پی دارد در گذر زمان باور های عرفی جامعه در افراد نهادینه می شوند. یکی از باورهای خطرناک در جوامع سنتی خاصاً بلوچستان تاکید فراوان بر مقوله های مانند انتقام و خشونت که به صورت ضرب المثل های فراوان و داستان های حماسی در ادبیات عامه آمده است. و بنظر می رسد این ادبیات در ناخود آگاه جمعی افراد تاثیر

- publications. 2004.
3. Yaghoubi Choobari A. Typology and Reasons for Premeditated Murder by Underlying Theory, Social Issues of Iran, 2017;9(1):14.
  4. Siddiq Sarvestani R. Social Pathology (Sociology of Social Deviations), Tehran, Samat Publications. 2008.
  5. Wright Darlene R, Kevin MF. SocialCapital and adolescent violent behavior: Correlates of Fighting andWeapon use among Secondary School Students. Social Forces. 2006;84(3):1435-1453.
  6. Abazari Fomashi M. Practical method of investigating murder crimes in the Iranian Criminal Court. Tehran: Rah-e Novin Publications. 2011.
  7. Atkinson RL, Atkinson RC, Smith EE, Bam DJ, Hooksma SN. Hilgard Psychology. Translated by Mohammad Taghi Barahani, Behrouz Birshak, Mehrdad Beyk, Reza Zamani, Mehrnaz Shahr Arai, Saeed Shamloo, Yousef Karimi, Nissan Gahan and Mehdi Mohieddin Bonab. Tehran: Roshd. (Date of publication in the original language 1983). 2007.
  8. McCrae RR, Costa PT. A contemplated revision of NEO Five-Factor Inventory. Pers Indiv Diff. 2004;36:587-596.
  9. Papps BP, O' Carroll RE. Extremes of self-esteem and narcissism and the experience and expression of anger and aggression. Aggr Behav. 1998;24:421-438.
  10. Tianxin M, Pan W, Zhu Y, Yang J, Dong Q, Zhoz G. Self-control mediates the relationship between personality trait and Impulsivity. Pers Indiv Diff. 2018;129:70-75.
  11. Verner- Filion J, Gaudreau P. From perfectionism to academic adjustment: The mediating role of achievement goals. Pers Indiv Diff. 2010;49:181-186.
  12. Dollard KM. Impact of self-control traning on re-offense rates of rural ciunty joil inmates, DA-B 62/02. 2001.
  13. Long DE. The anatomy of terrorism. New York. Free press. 1990.
  14. Norbert E. The Civilizing Process, Blackwell Publishing.Gold, Martin (1954). Suicide, Homicide, and the Socialization Aggression. Am J Sociol. 2013;43:651-661.
  15. Barlett CP, Anderson CA. Direct and indirect relations between the Big 5 personality traits and aggressive and violent behavior. Pers Indiv Diff. 2012;52:870-875.
  16. Jensen-Campbell LA, Knack JM, Waldrip AM, Campbell SD. Do Big Five personality traits associated with self-control influence the regulation of anger and aggression? J Res Pers. 2007;41(2):403-424.
  17. Ann Bettencourt B, Talley A, Benjamin AJ, Valentine J. Personality and Aggressive Behavior Under Provoking and Neutral Conditions: A Meta-Analytic Review. Psychol Bull. 2006;132(5):751-777.
  18. Parvin LA, John OB. Personality, Theory and Research: Translated by Javadi, Mohammad Jafar and Kadivar, Parvin. Iij Publishing, Third Edition. 2007.
  19. Grossi Farshi M. New Approaches in Personality Assessment: Application of Factor Analysis in Personal Equations. Tabriz: Daniel. 2001.
  20. Stoeber J, Otto K, Dalbert K. Perfectionism and Big Five: Conscientiousness predicts longitudinal increases in self-oriented perfectionism. J Pers Indiv Diff. 2009;47:363-368.
  21. Javadian SR, Raheb B, Ghasemi, V, Rahgozar M. Assessing the desirable social behaviors of Isfahan youth and personality factors affecting it. J Res. 2013;14:102-83.
  22. Shapoori M. Comparison of personality traits and stress levels in patients with multiple sclerosis and normal. master thesis. Al-Zahra University. Faculty of Educational Sciences and Psychology. 2008.
  23. Grumm M, Collani GV. Personality types and self-reported aggressiveness. Pers Indiv Diff. 2009;47(8):845-850.
  24. Sharpe JP, Desai S. The Revised Neo Personality Inventory and the MMPI-2 Psychopathology Five in the prediction of aggression. Pers Indiv Diff. 2001;31(4):505-518.
  25. Baumeister RF, Boden JM. Aggression and the self: High self-steem, low self control and ego threat. In Green RG, Donnerstein E(eds): Human Aggression: Theories, Research and Implications for social Policy, Philadelphia: Psychology Press. 1998:111-137.
  26. Whittaker AE, Robitshek S. Multidimensional family functioning. J Counsel Psychol. 2001;48(4):420-427.